

קייצת קנדית *Conyza canadensis* צמח גר עשבוני

כתבה: ערנה אלוני

קייצת קנדית *Conyza canadensis* (מורכבים), היא צמח עשבוני חד-שנתי שמוצאו באמריקה אשר זוהה בארץ בשנות ה-40 של המאה הקודמת, ומאז הפך לעשב רע נפוץ ביותר.

הצמח זקוף וגבוה מתנשא לגובה של עד 3 מ'. הגבעול ירוק, עשבוני, המגיע לקוטר 2 ס"מ. לאורכו עלים רבים וצפופים. ענפים צדדיים מתפצלים לאורך הגבעול הראשי. קצות הענפים ובעיקר בראש הגבעול, מסתיימים בתפרחת בולטת. הגבעולים מחורצים לאורכם. לצד החריצים מצויים צרורות המעבים את הגבעול ונותנים לו חוזק. למרות גובהו, הוא נשאר יציב ונע בקלות ברוח מבלי להישבר. הגבעול שעיר, מכוסה שערות כסופות ועדינות לכל אורכו. כוון השערות הוא כלפי מעלה.

מימין: קייצת קנדית מתנשאת לגובה של כ-3 מטר. משמאל: מקבץ צמחי קייצת קנדית. תמונות ערגה אלוני ©
להגדלה - לחצו על התמונה.

העלים פשוטים אזמלניים, יושבים, מסתיימים בקצה מחודד. מסודרים בהיקף הגבעול לסירוגין. אורכם אינו אחיד, מ3 ס"מ ועד 12 ס"מ, רוחבם כ1 ס"מ. שפת העלה משוננת קלות. בקצה כל שן מצוי זיף קצר. לאורך השפה טור שערות קצרות. בצדו העליון העלה ירוק צדו התחתון מאפיר, צד זה מכוסה בשערות קטיפתיות קצרות, דקות וצפופות הפונות לכוון אחד.

מימין: גבעול מרכזי ועלים של קייצת קנדית. באמצע: שעירות, עיבוים וחריצים בגבעול המקנים חוזק ומקטינים התנדפות מים. משמאל: שולי העלה. תמונות ערגה אלוני © להגדלה - לחצו על התמונה.

התפרחת מכבד מרובה קרקפות קטנות קוטרן 3 מ"מ. חפי המעטפת רעופים מצוידים בזיפים בודדים. המצעית חשופה, בעלת בליטות ושקעים. פרחי ההיקף לבנים, לשוניים (5 אונות הכותרת מאוחים ללשון צרה), חד מיניים- עליניים. מסודרים בהיקף בדורים בודדים.

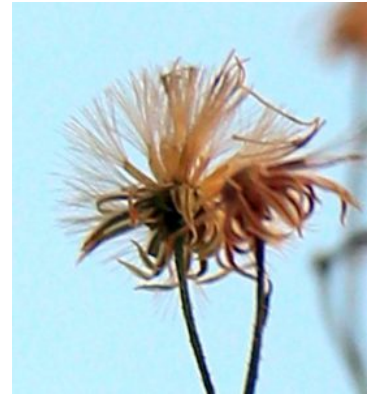

מימין: התפרחות (קרקפות) של קייצת קנדית ערוכות במכבד. באמצע: קרקפת קייצת קנדית, מוגנת ע"י חפים רעופים. דור פרחים חיצוני לשוני חד זוויגי. משמאל: תפרחות קייצת קנדית בשלבי פריחה. תמונות ערגה אלוני © להגדלה - לחצו על התמונה.

הפרחים במרכז צהובים דו מיניים. הכותרת בעלת 5 אונות מאוחות בראשן 5 שיניים קצרות. אבקנים 5. השחלה תחתית עשויה 2 עלי שחלה וביצית אחת. הצמח פורח מיוני עד ספטמבר.

לאחר האבקה מתפתח הפרי שהוא זרעון פחוס מצויד בביצית. אורך הזרע והביצית 0.5 מ"מ, היא מורכבת מדור אחד של זיפים דקים עדינים. הזרע חסר אנדוספרם. הפצת הזרעים נעשית לאחר ימים בודדים מאז הפריחה. כאשר הגבעול נע ניתקים הזרעים מהקרקפת ונפוצים ברוח. הנביטה מתרחשת לאחר הגשם. לצורך נביטה הזרע צריך מים, לאחר מכן הוא מתפתח מהר גם במקומות יבשים בקרינה מלאה.

מימין: קרקפת של קייצת קנדית בהבשלה. באמצע: מצעית חשופה לאחר פיזור פירות. משמאל: הפרי גרגר מצויד בציצית העוזרת לתפוצה ע"י הרוח. תמונות ערגה אלוני © להגדלה - לחצו על התמונה.

קייצת קנדית נפוצה בעולם. מצויה באמריקה ובקנדה. באזור אוהיו הוכרזה כעשב רע לחקלאות מאחר ואינו מושפע ע"י חלק מקוטלי העשבים. מצוי באירופה, באסיה ובאוסטרליה. בארץ, למרות היותו צמח גֵר שמוצאו באזורים הצפוניים של הכדור, הוא התפשט ברוב האזורים מהחרמון בצפון ועד הערבה וים המלח. הצמח גדל בשטחי שלחן מושקים בקרקעות כבדות וגם באזורים בערבה על קרקע קלה. נפוץ בצדי דרכים במעזבות, ובגינות.

הצמח מעורר תגובה אלרגית בבני אדם, הנגרמת ע"י שאיפת אוויר המכיל גרגירי אבקה החודרים למערכת הנשימה.

ספרות:

דופור-דרור ז מ 2010 הצמחים הפולשים בישראל. רשות הטבע והגנים הלאומיים, המשרד להגנת הסביבה. הוצאת אחווה, ירושלים.

פינברון-דותן נ ודנין א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

שמידע א 2005 צמחי ישראל, המדריך השלם לצמחים ופרחים בא"י. הוצאת מפה.

Kruger GR Davis VM Weller SC and Johnson WG 2010 Growth and Seed Production of Horseweed *Conyza canadensis* Populations after Exposure to Postemergence 2,4-D. Weed Science. 58 (4): 413-419.

Wikipedia <https://en.wikipedia.org>

Flora of North America: www.Flora.org

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2019 קייצת קנדית *Conyza canadensis* צמח גר עשבוני, פורחי
החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 6.

https://www.kalanit.org.il/conyza_canadensis_sept_2019